

REPUBLIKA E KOSOVËS - REPUBLIKA KOSOVO - REPUBLIC OF KOSOVO
GJYKATA KUSHTETUESE
USTAVNI SUD
CONSTITUTIONAL COURT

Priština, dana 18. juna 2024. godine
Br. Ref.: RK 2450/24

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

slučaju br. KI204/23

Podnosilac

Ibrahim Svarça

**Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Kosova Rev. br. 145/2022 od
05. maja 2023. godine**

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Gresa Caka-Nimani, predsednica
Bajram Ljatifi, zamenik predsednika
Selvete Gërxhaliu-Krasniqi, sudija
Safet Hoxha, sudija
Radomir Laban, sudija
Remzije Istrefi-Peci, sudija
Nexhmi Rexhepi, sudija i
Enver Peci, sudija
Jeton Bytyqi, sudija

Podnosilac zahteva

1. Zahtev je podneo g. Ibrahim Svarça, sa prebivalištem u Prištini (u daljem tekstu: podnosilac zahteva) zastupljen od strane Kushtrima Bytyqija, advokat iz Prištine.

Osporena odluka

2. Osporena odluka je presuda Vrhovnog suda Kosova Rev. br. 145/2022 od 05. maja 2023. godine, koju je podnosilac zahteva primio 26. maja 2023. godine.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar je ocena ustavnosti gore navedene presude, kojom su podnosiocu zahteva navodno povređena prava zagarantovana članom 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav) u vezi sa članom 6. (Pravo na pravično suđenje) Evropske konvencije o ljudskim pravima (u daljem tekstu: EKLJP).

Pravni osnov

4. Zahtev je zasnovan na članu 113.7 Ustava, članu 47. Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo br. 03/L-121 (u daljem tekstu: Zakon) i pravilu 25. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik).

Postupak pred Ustavnim sudom

5. Dana 25. septembra 2023. godine, podnosilac je podneo svoj zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).
6. Dana 26. septembra 2023. godine, predsednica Suda je odlukom [KSH.KI204/23] imenovala sudiju Envera Pecija za sudiju izvestioca i Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Gresa Caka-Nimani (predsedavajuća), Bajram Ljatifi i Remzije Istrefi-Peci, članovi.
7. Dana 9. oktobra 2023. godine, Sud je obavestio zastupnika podnosioca o registraciji zahteva i ujedno poslao kopiju zahteva Vrhovnom sudu.
8. Dana 9. oktobra 2023. godine, Sud je obavestio Osnovni sud u Prištini (u daljem tekstu: Osnovni sud) o registraciji zahteva i tražio od istog da dostavi Sudu povratnicu koja dokazuje kada je podnosilac zahteva primio presudu [Rev. br. 145/2022] Vrhovnog suda od 5. maja 2023. godine.
9. Dana 25. oktobra 2023. godine, Osnovni sud je dostavio Sudu traženu povratnicu.
10. Dana 11. marta 2024. godine, sudija Jeton Bytyqi je položio zakletvu pred Predsednicom Republike Kosovo, pri čemu je počeo njegov mandat u Sudu.
11. Dana 29. aprila 2024. godine, Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i jednoglasno iznelo preporuku Sudu o neprihvatljivosti zahteva.

Pregled činjenica

12. Podnosilac zahteva podnosi zahtev Sudu po drugi put. Prethodno je podneo zahtev KI32/16. Tim zahtevom, podnosilac zahteva je osporio presudu [Rev. br. 221/2015] Vrhovnog suda od 1. septembra 2015. godine. Sud je navedeni zahtev proglasio neprihvatljivim.
13. Sud će činjenice slučaja KI32/16 predstaviti ukratko u onoj meri u kojoj su povezane sa trenutnim slučajem.

Pregled činjenica u vezi sa slučajem KI32/16

14. Neodređenog datuma, podnosilac zahteva je podneo tužbu Opštinskom sudu u Prištini protiv Akcionarskog društva "Montaža" iz Beograda, kojom je tražio potvrđivanje vlasništva na katastarskoj parceli koja je upisana pod brojem 1504/2, na osnovu ugovora o kupoprodaji od 13. maja 2005. godine.
15. Dana 3. aprila 2007. godine, Opštinski sud u Prištini (presuda C. br. 841/2006) usvaja zahtev podnosioca zahteva.
16. Nakon presude Opštinskog suda, podnosilac zahteva je podneo Opštini Priština - Direkciji za urbanizam, katastar i zaštitu životne sredine (u daljem tekstu: Opština Priština) zahtev za upis nepokretnosti.
17. Zbog "ćutanja uprave opštine Priština, u vezi sa nerealizacijom zahteva za obavljanje transakcije", dana 2. oktobra 2007. godine, podnosilac zahteva je izjavio žalbu Ministarstvu javne administracije, Katastarskoj agenciji Kosova (u daljem tekstu: Katastarska agencija).
18. Dana 8. oktobra 2007. godine, Katastarska agencija je donela zaključak (br. 738/7) i "naložila Katastarskoj agenciji pri Opštini Priština da razmotri zahtev za registraciju podnet od strane podnosioca i donese odluku u ovoj upravnoj stvari".
19. Zbog dalje neaktivnosti Opštine Priština, podnosilac zahteva se neodređenog datuma obratio Opštinskom sudu u Prištini u izvršnom postupku protiv dužnika, Opštine Priština, u kojem je tražio registraciju parcele na svoje ime.
20. Dana 8. februara 2011. godine, Opštinski sud u Prištini (rešenje E. br. 6/09) usvaja zahtev podnosioca. Nadalje, u rešenju je naglašeno: "[...] Na osnovu izvršnog dokumenta - presude Opštinskog suda u Prištini C. br. 841/2006 od 03.04.2007. godine je pravosnažna od 14.05.2007. godine [...]. ODREĐUJE SE IZVRŠENJE tako da se NALAŽE dužniku Opština Priština - Direkciji za geodeziju i katastar i imovinu da u zemljišnim knjigama registruje na ime poverioca Ibrahima Svarça iz Prištine, nepokretnost - katastarsku parcelu br. 1504/2".
21. Dana 18. marta 2011. godine, Katastarska agencija (rešenje br. 011952-2292) usvaja zahtev podnosioca koji se odnosi na pravo na korišćenje imovine.
22. Dana 16. aprila 2011. godine, Opština Priština se obraća Katastarskoj agenciji podneskom 001-031-218, opravdavajući neizvršenje presude Opštinskog suda i tvrdeći da je na osnovu Uredbe UNMIK-a 2002/12 i Naređenja UNMIK-a 2006/17, opština obavestila Posebnu komoru Vrhovnog suda o slučaju, argumentujući da je slučaj trebalo da se sudi u Posebnoj komori Vrhovnog suda, a ne u Opštinskom sudu.
23. Dana 16. maja 2011. godine, Katastarska kancelarija Opštine Priština je izdala potvrdu o imovinskim pravima na nepokretnosti pod br. UL-71914059-09836, na ime podnosioca zahteva.
24. S obzirom da je podnosilac zahteva stekao puno pravo nad navedenom nepokretnošću, podneo je tužbu za nadoknadu materijalne štete Opštinskom sudu u Prištini protiv Opštine Priština. Podnosilac zahteva je tražio "da se obaveže tužena Opština Priština-direkcija za urbanizam, katastar i zaštitu životne sredine u Prištini, da mu na ime zakupnine za vlasništvo na katastarskoj parceli 1504/2 [...] nadoknadi za period od

14.05.2007. godine sve do 01.05.2010. godine iznos od 469.273,30 evra, kao i za naredni period počev od dana 01.05.2010. godine pa nadalje [...]”.

25. Dana 20. novembra 2011. godine, Opštinski sud u Prištini (presuda C. br. 2644/08) odbija tužbeni zahtev kao neosnovan.
26. Neodređenog datuma, podnosilac zahteva je izjavio žalbu Apelacionom sudu protiv presude Opštinskog suda C. br. 2644/08 od 10. novembra 2011. godine, zbog bitne povrede odredaba parničnog postupka, pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja i pogrešne primene materijalnog prava.
27. Dana 3. marta 2015. godine, Apelacioni sud Kosova (presuda Ac. br. 4521/12) odbija žalbu kao neosnovanu. Apelacioni sud je u svojoj presudi obrazložio da je prvostepeni sud doneo pravičnu i osnovanu odluku.
28. Nakon toga, podnosilac zahteva je podneo reviziju Vrhovnom sudu Kosova protiv presude Ac. br. 4521/12 Apelacionog suda Kosova, zbog povrede odredaba parničnog postupka i pogrešne primene materijalnog prava.
29. Dana 1. septembra 2015. godine, Vrhovni sud Kosova (presuda Rev. br. 221/2015) odbija, kao neosnovan, zahtev za reviziju. Vrhovni sud Kosova je obrazložio sledeće: *“[...] nižestepeni sudovi, pravično i potpuno utvrđujući činjenično stanje, pravilno su primenili odredbe parničnog postupka i materijalno pravo”.*
30. Dana 23. novembra 2015. godine, podnosilac je podneo zahtev za zaštitu zakonitosti Državnom tužilaštvu.
31. Dana 3. decembra 2015. godine, državni tužilac je obaveštenjem KMLC. br. 123/2015 odbio zahtev za zaštitu zakonitosti sa obrazloženjem da je *“istekao zakonski rok za podnošenje ovog pravnog sredstva”.*

Pregled činjenica u vezi sa trenutnim slučajem KI204/23

32. Dana 26. decembra 2008. godine, podnosilac zahteva je podneo tužbu Osnovnom sudu protiv Opštine Priština-Direkcija za urbanizam, katastar i zaštitu životne sredine, koju je dopunio podneskom od 21.03.2016. godine, sa zahtevom da se tužena obaveže da mu nadoknadi materijalnu štetu, na ime zakupnine i to za vremenski period počev od 14.03.2008. do 07.03.2011. godine, u iznosu od 328.121,00 evra, zajedno sa kamatom obračunatom prema mesečnim dospećima zakupnina na plaćanje po stopi od 3,5% godišnje, što dostiže ukupnu vrednost u iznosu od 389.949,07 evra, sve to sa zakonskom kamatom od dana prijema presude C. br. 842/2006 od 14.03.2008. godine pa do njenog prinudnog izvršenja.
33. Dana 18. maja 2016. godine, Osnovni sud je presudom [Ca. br. 2644/2008] odbio, kao neosnovan, tužbeni zahtev podnosioca zahteva.
34. Neutvrđenog datuma, podnosilac zahteva je izjavio žalbu Apelacionom sudu protiv presude Osnovnog suda, zbog povrede odredaba materijalnog prava i pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja, sa predlogom da se njegova žalba usvoji kao osnovana, a da se pobijana presuda ukine i predmet vrati prvostepenom sudu na ponovno suđenje.

35. Dana 22. oktobra 2021. godine, Apelacioni sud je presudom [Ac. br. 453/2017] odbio, kao neosnovanu, žalbu podnosioca zahteva i potvrdio presudu [C. br. 2644/2008] Osnovnog suda od 18. maja 2016. godine.
36. Neutvrđenog datuma, podnosilac zahteva je podneo reviziju Vrhovnom sudu protiv presude Apelacionog suda zbog povreda odredaba parničnog postupka i pogrešne primene materijalnog prava, sa predlogom da se pobijana presuda ukine i predmet vrati drugostepenom sudu na ponovno odlučivanje ili da se ova presuda preinači i žalba usvoji kao osnovana, a samim tim usvoji i njegov tužbeni zahtev.
37. Dana 5. maja 2023. godine, Vrhovni sud je presudom [Rev. br. 145/2022] odbio, kao neosnovanu, reviziju podnosioca zahteva podnetu protiv presude [Ac. br. 453/2017] Apelacionog suda od 22. oktobra 2021. godine.

Navodi podnosioca zahteva

38. Podnosilac zahteva navodi da su presudom [Rev. br. 145/2022] Vrhovnog suda Kosova od 5. maja 2023. godine, povređena njegova prava zagarantovana Ustavom, odnosno članom 24. [Jednakost pred zakonom] i članom 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava, kao i članom 6. (Pravo na pravično suđenje) EKLJP.
39. Podnosilac zahteva navodi da *“Apelacioni sud pobijanom odlukom nije dao dovoljno obrazloženja za odlučne činjenice, na kojima je zahtev zasnovan, odnosno za njegovo odbijanje”*. On dalje navodi da je *“podneo zahtev za upis imovine na osnovu presude Opštinskog suda u Prištini C. br. 842/06 od 14.03.2008. godine. Međutim, ova imovina je upisana na ime tužioca tek 18.03.2011. godine, na osnovu odluke suda o izvršenju. Dakle, iako je postojala pravosnažna presuda o utvrđenju svojine, ista nije uzeta u obzir, kada je tužena ocenila da postoji prethodna (nepostojeća) stvar i to obrazloženje sudovi prihvataju za oslobađanje tužene od krivice/obaveze naknade štete na ime tužioca. Međutim, Vrhovni sud i nižestepeni sudovi nisu dali dovoljno obrazloženje za ovo pravno stanovište”*.
40. Podnosilac zahteva dalje navodi sledeće: *“...smatramo da se u okolnostima konkretnog slučaja, navodi podnosioca zahteva o nedostatku obrazloženja u vezi sa osporenom presudom Vrhovnog suda, Apelacionog suda i Osnovnog suda, sastoje u povredi primenljivog zakona, odnosno člana 154. ZOO-a i člana 9. ZPP-a, iz razloga što je za ocenu stvarne nadležnosti za suđenje o imovinskim sporovima nadležan sud, a ne upravni organi. Pored toga, primećuje se da se Vrhovni sud saglasio i potvrdio odluku Apelacionog suda, na osnovu koje se ističe da se tužena ne može smatrati krivom za štetu tužioca jer je zanemarila zakonske propise, ali se ne daje dodatno obrazloženje za ovo stanovište, a takođe nije obrazloženo mimoilaženje pravosnažne odluke od strane tužene”*.
41. Na kraju, podnosilac zahteva traži od Suda: (i) da proglasi zahtev prihvatljivim; (ii) da utvrdi da je došlo do povrede člana 31. Ustava i člana 6. EKLJP; (iii) da proglasi ništavom presudu Vrhovnog suda Rev. br. 145/2022 od 5. maja 2023. godine; i (iv) da vrati predmet Osnovnom sudu na ponovno razmatranje i odlučivanje.

Prihvatljivost zahteva

42. Sud na početku ocenjuje da li je podnosilac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti koji su utvrđeni Ustavom i dalje predviđeni u Zakonu i Poslovniku.

43. U tom smislu, Sud se poziva na stavove 1. i 7. člana 113. [Jurisdikcija i ovlaštene strane] Ustava, kojima je utvrđeno:

Član 113.
[Jurisdikcija i ovlaštene strane]

“1. Ustavni sud odlučuje samo u slučajevima koje su ovlaštene strane podnele sudu na zakonit način.

[...]

7. Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom”.

[...]

44. Sud u nastavku razmatra da li je podnosilac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti koji su dodatno propisani u Zakonu, odnosno u članovima 47, 48. i 49. Zakona, kojima je utvrđeno:

Član 47.
[Individualni zahtevi]

“1. Svaka osoba ima pravo da od Ustavnog suda zatraži pravnu zaštitu ukoliko smatra da njena Ustavom zagarantovana prava i slobode krši neki javni organ.

2. Osoba može da podnese pomenuti podnesak samo nakon što su iscrpljena sva ostala zakonom određena pravna sredstva”.

Član 48.
[Tačnost podneska]

“Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori”.

Član 49.
[Rokovi]

“Podnesak se podnosi u roku od 4 meseci. Rok počinje od dana kada je podnosilac primio sudsku odluku. U svim ostalim slučajevima, rok počinje na dan javnog objavljivanja odluke ili akta...”.

45. Što se tiče ispunjenosti gore navedenih uslova, Sud ocenjuje da je podnosilac zahteva: ovlašćena strana, u smislu člana 113.7 Ustava; da osporava ustavnog akta javnog organa, odnosno presudu [Rev. br. 145/2022] Vrhovnog suda od 5. maja 2023. godine; da je iscrpeo sva pravna sredstva koja su mu na raspolaganju, u skladu sa članom 113.7 Ustava i članom 47.2 Zakona; da je precizirao prava zagarantovana Ustavom za koja tvrdi da su mu povređena u skladu sa zahtevima iz člana 48. Zakona i da je podneo svoj zahtev u zakonskom roku od 4 (četiri) meseca koji je predviđen članom 49. Zakona.
46. Međutim, Sud, pored toga, razmatra i da li je podnosilac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti koji su utvrđeni u pravilu 34. [Kriterijumi prihvatljivosti], odnosno u potpravilu (2) pravila 34. Poslovnika, kojim je utvrđeno:

(2) Sud može smatrati zahtev neprihvatljivim ako je zahtev očigledno neosnovan kada podnosilac/teljka zahteva nije dovoljno dokazao/la i potkrepio/la svoju tvrdnju.

47. Sud podseća da gore navedeno pravilo, na osnovu sudske prakse ESLJP-a, ali i sudske prakse Suda, omogućava poslednje pomenutom da proglašava zahteve neprihvatljivim iz razloga koji se odnose na meritum slučaja. Tačnije, na osnovu ovog pravila, Sud može da proglasi zahtev neprihvatljivim na osnovu i nakon ocene njegovog merituma, odnosno ako oceni da je sadržaj zahteva očigledno neosnovan na ustavnim osnovama, kao što je propisano u stavu (2) pravila 34. Poslovnika (vidi slučaj [KI04/21](#), podnositeljka *Nexhmije Makolli*, rešenje o neprihvatljivosti od 12. maja 2021. godine, stav 26; vidi, takođe, slučaj [KI175/20](#), podnositeljka *Kosovska agencija za privatizaciju*, rešenje o neprihvatljivosti od 27. aprila 2021. godine, stav 37).
48. Na osnovu sudske prakse ESLJP-a, ali i Suda, zahtev se može proglasiti neprihvatljivim kao “očigledno neosnovan” u celini ili samo u odnosu na određeni navod koji zahtev može sadržati. S tim u vezi, tačnije je nazivati ih “očigledno neosnovanim navodima”. Poslednje pomenuti se na osnovu sudske prakse ESLJP-a, mogu svrstati u četiri različite grupe: (i) navodi koji se kvalifikuju kao navodi “četvrtog stepena”; (ii) navodi koje karakteriše “jasno ili očigledno odsustvo povrede”; (iii) “nepotkrepljeni ili neobrazloženi” navodi, onda kada je ispunjen jedan od dva podkriterijuma, i to: a) kada podnosilac/teljka zahteva jednostavno navede jednu ili više odredaba Konvencije ili Ustava, ne objašnjavajući pritom na koji su način one prekršene, osim ukoliko je na osnovu činjenica i okolnosti predmeta povreda Ustava i EKLJP sasvim očigledna (vidi predmet ESLJP-a [Trofimchuk protiv Ukrajine](#), br. 4241/03, odluka od 31. maja 2005. godine; vidi, takođe, [Baillard protiv Francuske](#), br. 6032/04, odluka od 25. septembra 2008. godine); i b) kada podnosilac/teljka zahteva propusti ili odbije da predoči materijalne dokaze kojima bi potkrepio/la svoje navode (to naročito važi za odluke sudova ili drugih domaćih vlasti), osim ukoliko postoje izuzetne okolnosti koje su van njegove/njene kontrole i koje ga/je sprečavaju da to učini (na primer, ako zatvorske vlasti odbiju da predoče Sudu dokumente iz spisa predmeta zatvorenika o kome je reč) ili ako Sud sam ne odluči drugačije (vidi slučaj Suda [KI166/20](#), podnosilac *Ministarstvo rada i socijalne zaštite*, rešenje o neprihvatljivosti od 5. januara 2021. godine, stav 43), i na kraju, (iv) “konfuzni i nejasni” navodi (vidi, predmete ESLJP-a [Kemache protiv Francuske](#), br. 17621/91, presuda od 24. novembra 1994. godine, kategorija (i), [Juta Mentzen protiv Litvanije](#), br. 71074/01, odluka od 7. decembra 2004. godine, kategorija (ii) i [Trofimchuk protiv Ukrajine](#), predstavka br. 4241/03, kategorija (iii)).
49. U ovom kontekstu i u nastavku teksta, prilikom ocene da li je zahtev očigledno neosnovan na ustavnim osnovama, Sud će najpre podsetiti na suštinu slučaja sadržanog u ovom zahtevu i na relevantne navode podnosioca zahteva, pri čijoj oceni će Sud primeniti standarde sudske prakse ESLJP-a, u skladu sa kojom je on, na osnovu člana 53. [Tumačenje odredbi ljudskih prava] Ustava, dužan da tumači osnovna prava i slobode zagarantovane Ustavom (vidi slučaj [KI04/21](#), citiran iznad, stav 28).
50. Okolnosti konkretnog slučaja proizilaze iz tužbe podnosioca zahteva protiv Opštine Priština zbog naknade materijalne štete na ime zakupnine i to za vremenski period počev od 14.03.2008. do 07.03.2011. godine, u iznosu od 328.121,00 evra, zajedno sa kamatom obračunatom prema mesečnom dospelu zakupnina na plaćanje po stopi od 3,5% godišnje, što dostiže ukupnu vrednost u iznosu od 389.949,07 evra, sve to sa zakonskom kamatom od dana prijema presude C. br. 842/2006 od 14.03.2008. godine pa do njenog prinudnog izvršenja. Tužbeni zahtev podnosioca zahteva je

odbijen kao neosnovan od strane Osnovnog suda. Podnosilac zahteva je protiv odluke Osnovnog suda izjavio žalbu Apelacionom sudu i ta žalba je odbijena, a presuda Osnovnog suda potvrđena. Nezadovoljan odlukom Apelacionog suda, podnosilac zahteva se obratio revizijom Vrhovnom sudu, koji je odbio, kao neosnovanu, reviziju koju je on podneo.

51. Sud podseća da podnosilac zahteva tvrdi da su osporenim presudom Vrhovnog suda povređena njegova prava zagwarantovana članom 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP.
52. Sud primećuje da je suština navoda o povredi prava na pravično suđenje povezana sa neobrazloženjem sudske odluke od strane Vrhovnog suda. Sud ocenjuje da takvi navodi pokreću pitanja iz člana 31. Ustava i člana 6.1 EKLJP, koja će Sud analizirati u skladu sa standardima sudske prakse ESLJP-a, u saglasnosti sa kojom je on, na osnovu člana 53. [Tumačenje odredbi ljudskih prava] Ustava, dužan da tumači osnovna ljudska prava i slobode zagarrantovane Ustavom.

Navodi koji se odnose na povredu člana 31. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP

(i) Povodom navoda o neobrazloženoj sudskoj odluci

53. Sud podseća da podnosilac zahteva u svom zahtevu pred Sudom, u suštini, navodi da Vrhovni sud nije obrazložio koje su činjenice i dokazi uticali na donošenje odluke, pošto, “...smatraju da se u okolnostima konkretnog slučaja, navodi podnosioca zahteva o nedostatku obrazloženja u vezi sa osporenim presudom Vrhovnog suda, Apelacionog suda i Osnovnog suda, sastoje u povredi primenljivog zakona, odnosno člana 154. ZOO-a i člana 9. ZPP-a, iz razloga što je za ocenu stvarne nadležnosti za suđenje o imovinskim sporovima nadležan sud, a ne upravni organi. Pored toga, primećuje se da se Vrhovni sud saglasio i potvrdio odluku Apelacionog suda, na osnovu koje se ističe da se tužena ne može smatrati krivom za štetu tužioca jer je zanemarila zakonske propise, ali se ne daje dodatno obrazloženje za ovo stanovište, a takođe nije obrazloženo mimoilaženje pravosnažne odluke od strane tužene”.
54. Što se tiče prava na obrazloženu sudsku odluku zagarrantovanog članom 31. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP, Sud na početku naglašava da on već ima konsolidovanu sudsku praksu po ovom pitanju. Ova praksa je izgrađena na osnovu sudske prakse ESLJP-a (uključujući, ali ne ograničavajući se na predmete [Hadjianastassiou protiv Grčke](#), br. 12945/87, presuda od 16. decembra 1992. godine; [Van de Hurk protiv Holandije](#), presuda od 19. aprila 1994. godine; [Hiro Balani protiv Španije](#), br. 18064/91, presuda od 9. decembra 1994. godine; [Higgins i drugi protiv Francuske](#), br. 134/1996/753/952, presuda od 19. februara 1998. godine; [Garcia Ruiz protiv Španije](#), br. 30544/96, presuda od 21. januara 1999. godine; [Hirvisaari protiv Finske](#), br. 49684/99, presuda od 27. septembra 2001. godine; [Suominen protiv Finske](#), br. 37801/97, presuda od 1. jula 2003. godine; i [Tatishvili protiv Rusije](#), br. 1509/02, presuda od 22. februara 2007. godine). Pored toga, osnovna načela koja se odnose na pravo na obrazloženu sudsku odluku su izložena i u slučajevima ovog Suda, uključujući ali ne ograničavajući se na slučajeve [KI22/16](#), podnosilac *Naser Husaj*, presuda od 9. juna 2017. godine; [KI97/16](#), podnosilac *IKK Classic*, presuda od 9. januara 2018. godine; [KI143/16](#), podnosilac *Muharrem Blaku i drugi*, rešenje o neprihvatljivosti od 13. juna 2018. godine; [KI87/18](#), podnosilac zahteva *IF Skadiforsikring*, presuda od 27. februara 2019. godine; kao i slučaj [KI230/19](#), podnosilac *Albert Rakipi*, presuda od 9. decembra 2020. godine, stav 135).

55. U principu, Sud naglašava da garancije sadržane u članu 31. Ustava i članu 6. EKLJP, obuhvataju i obavezu sudova da navedu dovoljna obrazloženja za svoje odluke (vidi, predmet ESLJP-a *H. protiv Belgije*, br. 8950/80, presuda od 30. novembra 1987. godine, stav 53; vidi i slučaj Suda [KI230/19](#), podnosilac *Albert Rakipi*, citiran iznad, stav 139 i slučaj [KI87/18](#), podnosilac *IF Skadiforsikring*, stav 44).
56. Sud takođe naglašava da zasnovano na njegovoj sudskoj praksi prilikom ocene načela koje se odnosi na valjano sprovođenje pravde, odluke sudova moraju sadržavati obrazloženje na koje se oni oslanjaju. Obim u kojem se primenjuje ova obaveza navođenja razloga može varirati u zavisnosti od prirode odluke i mora se odrediti u svetlu okolnosti konkretnog slučaja. Suštinski argumenti podnosioca zahteva su ti na koje se mora odgovoriti, a navedeni razlozi moraju biti zasnovani na važećem zakonu (vidi, slično tome, predmete ESLJP-a *Garcia Ruiz protiv Španije*, predstavka br. 30544/96, presuda od 21. januara 1999. godine, stav 29; *Hiro Balani protiv Španije*, presuda od 9. decembra 1994. godine, stav 27; i *Higgins i drugi protiv Francuske*, stav 42; vidi, takođe, slučaj Suda [KI97/16](#), podnosilac *IKK Classic*, citiran iznad, stav 48; i slučaj [KI87/18](#), podnosilac *IF Skadeforsikring*, citiran iznad, stav 48). Iako ne traži da se detaljno odgovori na svaki prigovor koji predoči podnosilac zahteva, ta obaveza ipak podrazumeva da stranke u sudskom postupku mogu očekivati konkretan i izričit odgovor na one svoje navode koji su odlučujući za ishod sprovedenog postupka (vidi predmet *Moreira Ferreira protiv Portugala*, br. 19867/12, presuda od 5. jula 2011. godine, stav 84 i sve tu korišćene reference; kao i slučaj Suda [KI195/20](#), podnosilac *Aigars Kesengfelds, vlasnik nebankarske mikrofinansijske institucije "Monego"*, presuda od 29. marta 2021. godine, stav 122).
57. Sud, u ovom slučaju, podseća da je Osnovni sud odbio tužbeni zahtev podnosioca zahteva kao neosnovan, pri čemu je presudom [Ca. br. 2644/2008] od 18. maja 2016. godine, između ostalog, naglasio:

“Kosovska agencija za privatizaciju (KAP) u Prištini je dopisom br. 0002166 od 08.05.2009. godine, odgovorila na zahtev tužioca, u kojem je navela da je Ibrahim Sfarqa (tužilac) posavetovan od bivše KPA da se u vezi sa ovim predmetom obrati Posebnoj komori Vrhovnog suda Kosova, međutim, tužilac je to prevideo i odlučio da se predmet rešava u Opštinskom sudu u Prištini, koji, na osnovu člana 4.1 Uredbe UNMIK-a 2008/4, nema nadležnost za odlučivanje u ovoj parnici. U dopisu KAP-a upućenom tužiocu, dalje se ističe da su ugovori zaključeni između tužioca i preduzeća koja posluju van teritorije Republike Kosovo nezakoniti, da će se smatrati ništavim i bez pravnog dejstva - zaključeni ugovori ovakve prirode, zaobilaženjem Posebne komore Vrhovnog suda, nisu legitimni, iz razloga nedostatka nadležnosti koja je dodeljena ovom sudu Uredbom 2008/04 i Administrativnim naređenjem o izmenama i dopunama Naređenja 2006/07 o primeni Uredbe UNMIK-a 2002/12. Takođe, tužilac je više puta posavetovan da se obrati nadležnom sudu radi promene titulara na konkretnim nepokretnostima, pri čemu nadležnost prema gore navedenim uredbama pripada Posebnoj komori pri Vrhovnom sudu Kosova. Tužena je na osnovu svojih dokaza iz katastarskih podataka našla da se sporna imovina vodi kao društvena svojina, koja je bila prinuđena da traži saglasnost od Agencije, koja upravlja ovom vrstom nepokretnosti, ne izvršavajući pravosnažnu presudu Opštinskog suda u Prištini, koju je KAP smatrala odlukom koju je doneo nenadležan sud, prema gore navedenim uredbama UNMIK-a. Tužena je takođe kako bi učinila svoju nevinost još ubedljivijom potvrdila i posebnim izveštajem Policije Kosova upućenim Okružnom javnom tužilaštvu u Prištini sa br. ref. PPN. br. 750-2/08 od 11.11.2008. godine, iz koga proizilazi da nije podneta eventualna krivična prijava protiv službenika Opštine Priština zbog neuknjžjenja

nepokretnosti na ime tužioca. Pored toga, sud je došao do zaključka da je česta prepiska između tužioca, bivšeg KPA, KAP i drugih institucija, dovela do toga da je tužena više puta potvrdila razlog za neuknjiženje sporne nepokretnosti na ime tužioca, kao što se vidi iz spisa predmeta. Stoga, ni u jednoj radnji tužioca sud nije našao krivicu usled koje je tužilac oštećen ili usporen proces uknjiženja sporne nepokretnosti na ime tužioca”.

58. Apelacioni sud je, proglasivši neosnovanom žalbu podnosioca zahteva, potvrdio presudu [Ca. br. 2644/2008] Osnovnog suda od 18. maja 2016. godine, u kojoj je, između ostalog, naveo sledeće:

“Prvostepeni sud je ujedno pravilno i potpuno utvrdio činjenično stanje na osnovu izvođenja i ocene dokaza i ovaj sud smatra da ne stoje žalbeni navodi zbog toga što iz spisa predmeta proizilazi da tužena nije odgovorna za naknadu štete koju potražuje tužilac, zbog relevantne činjenice da je tužena u nastojanju da izvrši gore navedenu presudu, odnosno promenu i prenos nepokretnosti na tužioca, a iz gore navedenih razloga, takoreći sukcesivno zahtevao u okviru svojih zakonskih ovlašćenja, relevantno mišljenje, odnosno saglasnost od KPA, koji je gore navedenu presudu smatrao odlukom koju je doneo nenadležni sud, odnosno smatrajući da je o pitanju sporne imovine trebalo da odluči Posebna komora Vrhovnog suda Kosova, a ne neki drugi domaći sud koji nije nadležan. Drugim rečima, odgovornost za eventualnu štetu koju potražuje tužilac ne može se pripisati činjenju ili nečinjenju Opštine - tužene, zbog toga što je u međuvremenu intervenisao KPA, svojim gore navedenim stavovima, i da je tužena, kako proizilazi iz spisa predmeta, bila u procesu traženja relevantne saglasnosti od KPA. U korist ove činjenice govore i spisi predmeta, odnosno prepiska u odnosu između tužene, KPA i tužioca. Ovaj sud ocenjuje da u konkretnom slučaju tužena nije prouzročila nikakvu štetu, mimo važećih zakonskih propisa, kojima je bio uređen njen delokrug postupanja u slučaju prenosa i uknjiženja promena eventualnih vlasnika nepokretnosti. [...]”.

59. Nakon toga je Vrhovni sud, u presudi [Rev. br. 145/2022] od 5. maja 2023. godine, između ostalog, naveo:

“...Vrhovni sud Kosova ocenjuje da presude nižestepeni sudova sadrže potpuna i potpuna obrazloženja za sve relevantne činjenice koje su važne za pravilno suđenje u ovom predmetu, budući da su nižestepeni sudovi pravilno primenili materijalno pravo i to relevantne odredbe Zakona o obligacionim odnosima. Tako i ovaj sud smatra da u konkretnom građanskopravnom predmetu nisu kumulativno ispunjeni svi preduslovi odgovornosti za naknadu štete, predviđeni odredbama člana 154. i dr. ZOO-a, kao što su: postojanje subjekata obligacionog odnosa i odgovornosti za prouzročenu štetu, odnosno štetnika i oštećenog, postojanje štetne činjenice iz koje šteta proističe, postojanje prouzročene štete, postojanje uzročne veze između štetne činjenice i prouzročene štete, kao i postojanje nezakonitosti radnje, odnosno nečinjenja, što, kako je prethodno navedeno, ovi preduslovi nisu dokazali da postoji tužilačka strana”.

60. Sud primećuje da je najpre Osnovni sud, a potom i Apelacioni i Vrhovni sud, utvrdili da dokazima koje je predočio podnosilac zahteva i koji su izvedeni od strane suda, nisu ubedljivo utvrđene činjenice u vezi sa osnovanošću tužbenog zahteva, a koje se odnose na postojanje potrebne štete i odgovornosti tužene za naknadu te štete.

61. Sud u ovom slučaju podseća da na osnovu prakse ESLJP-a i Suda, isti ne zahteva detaljan odgovor na svaki prigovor koji je podneo podnosilac zahteva. Međutim, ova obaveza podrazumeva da stranke u sudskom postupku mogu da očekuju da dobiju konkretan i izričit odgovor na one svoje navode koji su odlučujući za ishod sprovedenog postupka.
62. U ovom kontekstu, Sud, na osnovu gore navedenih pojašnjenja, a posebno uzimajući u obzir navode koje je izneo podnosilac zahteva i činjenice koje je on predočio, a takođe i gore izložena obrazloženja redovnih sudova, smatra da osporenu presudu Vrhovnog suda ne karakteriše izostanak obrazložene sudske odluke. Kao rezultat toga, navod podnosioca zahteva koji se odnosi na izostanak obrazložene sudske odluke je očigledno neosnovan na ustavnim osnovama usled “jasnog ili očiglednog odsustva pourede”, kako je propisano pravilom 34 (2) Poslovnika.
63. Shodno tome, zahtev u celini treba proglasiti neprihvatljivim.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članom 113.1 i 113.7 Ustava, članovima 20. i 47. Zakona i pravilima 34 (2) i 48 (1) (b) Poslovnika, na svojoj sednici održanoj 29. aprila 2024. godine, jednoglasno

ODLUČUJE

- I. DA PROGLASI zahtev neprihvatljivim;
- II. DA DOSTAVI ovo rešenje stranama;
- III. DA OBJAVI ovo rešenje u Službenom listu, u skladu sa članom 20.4 Zakona;
- IV. Ovo rešenje stupa na snagu danom objavljivanja u Službenom listu Republike Kosovo u skladu sa stavom 5. člana 20. Zakona.

Sudija izvestilac

Enver Peci

Predsednica Ustavnog suda

Gresa Caka-Nimani